

GEDRAG

GEDRAG

Alles wat dieren of mensen doen of laten.

Bij gedragsonderzoek gaat het niet om de karaktertrekken of gevoelens van dieren. Gedragsonderzoekers kijken naar reacties van dieren in verschillende situaties. Gedrag is een aanpassing aan de leefomstandigheden.

INWENDIGE PRIKKEL

Prikkels van binnenuit; hormonen, maar ook honger- en dorstgevoel.

UITWENDIGE PRIKKEL

Prikkels van buitenaf; bewegingen en geluiden.

De in- en uitwendige prikkels vormen de motiverende factoren.

DREMPELWAARDE

De hoogte van de motivatie die nodig is om tot bepaald gedrag over te gaan.

Gedrag zoals eten, drinken, paren en jongen grootbrengen bestaat uit veel verschillende handelingen. De verschillende aparte handelingen zijn gedragseenheden. Deze worden beschreven in een ethogram. Dit wordt gebruikt om gedrag te onderzoeken.

Gedragseenheden komen vaak in een vaste volgorde voor, waarbij het effect van de ene handeling leidt tot een volgende. Een vaste volgorde van gedragseenheden is een gedragsketen.

Een aantal samenhangende gedragsketens vormt een gedragssysteem. Gedragssystemen vormen samen het gedrag.

Onderzoekers bekijken de functies van het gedrag. Eén functie van gedrag is het overleven van het individu. Wilde dieren zoeken eten, drinken en beschutting. Een andere functie van gedrag is het overleven van de soort.

In Nederland bestaat wetgeving die erop gericht is dat dieren in gevangenschap soorteigen natuurlijk gedrag kunnen vertonen.

GEDRAG

Gedragsonderzoekers onderzoeken diergedrag door observeren, tellen en meten. Dit gebeurt objectief, zonder oordeel vooraf. Ze bekijken welke prikkels een dier ontvangt (input) en welk gedrag vervolgens optreedt (output).

ANTROPOMORFISME

Het toekennen van menselijke eigenschappen aan een dier.

De tak van wetenschap die onderzoek doet naar diergedrag is de ethologie. Uit tellingen en metingen proberen gedragsonderzoekers verbanden af te leiden waarmee ze hun onderzoeksvraag kunnen beantwoorden.

SLEUTELPRIKKEL

Een essentiële prikkel die steeds eenzelfde gedrag oproept.

SUPERNORMALE PRIKKEL

Een versterkte sleutelprikkel.

INPRENTING

Een vorm van leren die beperkt is tot een korte gevoelige periode. Bij deze vorm van leren lijkt er een zekere aangeboren voorprogrammering aanwezig te zijn, die erfelijk vast ligt.

SIGNALLEN

Prikkels waarmee dieren het gedrag van soortgenoten willen beïnvloeden. Voor niet-soortgenoten is het moeilijk/onmogelijk om die signalen te begrijpen.

Rituelen bestaan uit een serie gedragseenheden die van te voren vaststaan.

Ritueel gedrag dat leidt tot paringsgedrag heet balts. Ritueel baltsgedrag is de manier om aan te tonen dat je van het andere geslacht bent en een geschikte partner.

OVERSPRONGGEDRAG

Gedrag wat niet bij een bepaalde situatie past. Dit ontstaat bij een innerlijk conflict tussen twee tegengestelde gedragssystemen.

AMBIVALENT GEDRAG

Gedrag dat elementen van twee tegengestelde gedragssystemen afwisselt.

OMGERICHT GEDRAG

Agressie richten op iets wat totaal niet met de situatie te maken heeft.

GEDRAG

AANGEBOREN

Gedrag dat al bij de geboorte aanwezig is en wat de baby niet hoeft te leren. Aangeleerd gedrag ontwikkelt zich door een leerproces en is dus niet aangeboren.

GEWENNING

Bij deze vorm van gedrag leren dieren om niet langer te reageren op een bepaalde prikkel, het is dus een vorm van afleren.

IMITEREN

Leren door het nadoen van soortgenoten.

Mensen en dieren leren ook door met elkaar te spelen. Dieren die in groepen leven, ontwikkelen bij het spel sociaal gedrag. Ze leren omgaan met groepsgenoten.

RANGORDE

Volgorde van dominantie.

ASSOCIATIEF LEREN

Het koppelen van een prikkel aan een andere prikkel.

KLASSIEKE CONDITIONERING

Kier gaat het om het leggen van een verband tussen twee verschillende prikkels.

OPERANTE CONDITIONERING

Dieren krijgen een beloning of straf voor hun handelingen. Een dier leert door beloning het gewenste gedrag aan, terwijl door straffen ongewenst gedrag verdwijnt.

Bij klassieke conditionering leert het dier twee verschillende prikkels te koppelen; bij operante conditionering gaat het om het combineren van twee opeenvolgende gebeurtenissen.

TRIAL-AND-ERROR

Vorm van leren door dingen te proberen.

Doordat individuen uit een groep dieren gedrag imiteren, verandert de cultuur van de gehele groep. Cultuur is het verschijnsel dat individuen binnen een groep vergelijkbaar gedrag vertonen.

Bij leren door inzicht leggen mensen en dieren nieuwe verbanden tussen gebeurtenissen of situaties. De aanleiding daarvoor kan toeval zijn.

Inlevingsvermogen stelt mensen en dieren in staat om samen te werken een sociaal gedrag te vertonen.